

Prevenција: Mogu, hoću, djelujem

Provoditelj: Liga za prevenciju ovisnosti

Godina provedbe: 2024

Kratki opis programa

Sveobuhvatni, multikomponentni program selektivne i indicirane prevencije ovisnosti u kojem su individualnim i grupnim preventivnim intervencijama i kulturno edukativnim aktivnostima obuhvaćeni mladi iz sustava socijalne skrbi, a stručnim edukacijama stručnjaci iz socijalnog, zdravstvenog i pravosudnog sustava te OCD-a.

Sažetak programa

Projekt uključuje multidisciplinarni pristup sudjelovanjem različitih subjekata u zajednici adekvatno educiranih za provedbu selektivne i indicirane prevencije ovisnosti te podizanje kvalitete života mladih iz sustava socijalne skrbi njihovim većim uključivanjem u zajednicu. U teorijskoj osnovi, projekt se temelji na odnosu rizičnih i zaštitnih faktora te razvoju socijalnih vještina i uspostavi pozitivnih odnosa. Ključne i najzastupljenije projektne aktivnosti su trening životnih vještina, edukacije o legalnim i ilegalnim psihoaktivnim sredstvima ovisnosti te organizacija slobodnog vremena, filmska druženja, izleti i inkluzivno volontiranje.

1. Županije provedbe

Splitsko-dalmatinska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.01.2024

Datum završetka: 31.12.2024

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Liga za prevenciju ovisnosti, Centar za pružanje usluga u zajednici Split, Centar za pružanje usluga u zajednici Maestral, Hrvatski zavod za socijalni rad – Županijska služba Splitsko-dalmatinske županije, Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Grad Split, Grad Kaštela, Splitsko-dalmatinska županija

Godina u kojoj se program provodio: 2024.

Broj obuhvaćenih korisnika: 203

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Zajednica

9. Rizici i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizici imbenici: Nisko samopouzdanje i slaba slika o sebi, nedostatak socijalnih i komunikacijskih vještina, impulzivnost, sklonost rizicima ponašanjima, nizak uspjeh u školi, nedovoljno razvijene vještine rješavanja problema i donošenja odluka., negativni vršnjački utjecaji ili socijalna izolacija, nedostatak dostupnih pozitivnih sadržaja i aktivnosti, stigma i diskriminacija povezana s institucionalnim smještajem ili problemima u ponašanju, nepostojanje jasnih struktura podrške nakon izlaska iz skrbi.

Zaštitni imbenici: Razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina, jačanje samopouzdanja i pozitivne slike o sebi, učenje vještina rješavanja problema i donošenja odluka, razvijanje sposobnosti upravljanja emocijama, poticajni i pozitivni vršnjački odnosi, uključivanje u organizirane, kvalitetne slobodne aktivnosti, aktivno sudjelovanje djece i mladih u donošenju odluka koje ih se tiču.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Procjenu potreba napravili smo na sljedeći način: 1. Analizom podataka iz strateške dokumentacije koja uključuje i relevantne zakonske akte te podatke iz relevantnih istraživanja i godišnjih izvještaja 2. Analizom stručne literature 3. Temeljem iskazanih potreba ustanova socijalne skrbi i zdravstvenih ustanova u Splitsko-dalmatinskoj županiji s kojima kontinuirano surađujemo.

Očekivani rezultati: - Formiran projektni tim, utvrđen operativni plan, pripremljena projektna dokumentacija, formirane korisničke skupine, pripremljeni evaluacijski alati.

- Kontinuirano se pruža individualno savjetovanje. Korisnici stekli potrebna znanja za prevladavanje kriznih situacija i dobili preporuke za oblikovanje ponašanja koja vode do konstruktivnih ponašanja i kvalitetne komunikacije. Potrebne vještine se svjesno i kontinuirano usavršavaju, što pomaže u rješavanju problema i potiče pojedince da iskoriste svoje potencijale.

- Održano 12 strukturiranih modularnih radionica Treninga životnih vještina za mlade s problemima u ponašanju te 8 radionica za mlade bez odgovaranja na roditeljske skrbi; ukupno 20 radionica treninga životnih vještina; obuhvaćeno najmanje 40 mladih. Mladi su unaprijedili osobne komunikacijske i socijalne vještine te kapacitete za odolijevanje vršnjačkom pritisku, usvajaju konstruktivne/korisne životne stavove, povećavaju kapacitete za samoprocjenu vlastitih ponašanja. Poboljšana kvaliteta života djece i mladih u ustanovama.

- Održano 12 radionica Informiranja i edukacije o legalnim i ilegalnim psihoaktivnim sredstvima; 6 u Centru za pružanje usluga u zajednici Split i 6 u Centru za pružanje usluga u zajednici Maestral. Povećana razina znanja o štetnim posljedicama konzumacije sredstava ovisnosti. Povećana razina znanja i svijesti o odgovornoj brizi za vlastito zdravlje. Povećani kapaciteti mladih za samoprocjenu vlastitog ponašanja. Poboljšana kvaliteta života mladih u domovima.

- Održano 6 projekcija filmova s praćenom raspravom u Centru za pružanje usluga u zajednici Split. Najmanje 15 korisnika/ca redovito sudjeluje u aktivnosti. Kroz filmski medij i poticanje na kritičko razmišljanje mladi osviješteni o posljedicama ovisničkih i drugih rizicima ponašanja. Poboljšana kvaliteta života mladih u domovima. Povećana grupna kohezija među korisnicima i volonterima te poboljšan odnos odgajatelja, voditelja radionica i djece koji zajedno sudjeluju u aktivnosti.

- Provedeno inkluzivno volontiranje. Do 10 mladih iz ciljane skupine priključilo se Liginom volonterskom timu. Prati ih i mentorica Ligin stručni tim, koordinatorica volontera i dugogodišnji punoljetni volonteri.

- Organizirane aktivnosti slobodnog vremena (izlet/kino/kazalište/izložba/sportska događanja/adrenalinska događanja/radionice/treningi/tečajevi) za korisnike Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral i Centra za pružanje usluga u zajednici Split osmišljene prema interesima korisničkih skupina i u dogovoru sa stručnim timom. Mladi povećali društvenu uključenost i prakticiraju zdrave životne stilove.

- Organizirana 2 nagradna izleta za korisničke skupine. Mladima poslana poruka da je njihov cjelogodišnji angažman prepoznat i cijenjen. Povećana motivacija mladih za nastavak aktivnog angažmana u zajednici. Unaprijećena grupna kohezija.

- Provedene edukacije za jačanje kapaciteta stručnjaka sukladno potrebama korisnika. Ojačan kapacitet zaposlenih u obrazovnim ustanovama, ustanovama zdravstvene i socijalne skrbi te pravosudnim ustanovama u području primjena novih metoda u radu u skladu sa smjernicama za učinkovite psihosocijalne intervencije.

- Javnost informirana o provedbi projektnih aktivnosti i senzibilizirana za tematiku. Projekt medijski promoviran

objavama na društvenim mrežama, sudjelovanjem na lokalnim radijskim i televizijskih postajama. Distribuirani promotivni materijali.

- Provedena evaluacija projekta. Ocjenjena dinamika provedenih aktivnosti i razina uključenosti korisnika. Doneseni zaključci o učinkovitosti programa, napravljene smjernice za daljnji rad te modifikacije projekta prema rezultatima evaluacije.

- Pripremljena izvještajna dokumentacija, analizirana evaluacija, unaprijeđeni kapaciteti i razina stručnog rada tima, unaprijeđeno znanje za daljnji rad.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 52

12. Ciljevi programa

Opis: Opći cilj programa je doprinijeti smanjenoj incidenciji ovisnosti među mladima iz sustava socijalne skrbi sinergijskim djelovanjem lokalne mreže ključnih dionika u implementaciji preventivnih intervencija na selektivnoj i indiciranoj razini na području Splitsko-dalmatinske županije.

Specifični: 1. Postignuta je promjena stavova i uvjerenja ciljane populacije u otkivanjima u inakom konzumiranju u odnosu na kanabis, amfetamine, kokain i halucinogene droge.

2. Unaprijeđene su socijalne vještine ciljane populacije u konstruktivnim samoregulacijama, odolijevanja vršnjačkom pritisku i kritičkog razmišljanja.

3. Povećani su profesionalni i osobni kapaciteti djelatnika socijalnih, zdravstvenih, pravosudnih ustanova i OCD-a koje pružaju usluge ciljanoj populaciji i unaprijeđeno je djelovanje lokalne mreže dionika u provedbi preventivnih intervencija na selektivnoj i indiciranoj razini.

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Srednja škola, Odrasli

14. Korisnici programa

Opis korisnika: U Centru za pružanje usluga u zajednici Split prosječna dob korisnika/ca je 16 godina; najmlađi/a ima 14 godina, a najstariji/a ima 19 godina. Većina korisnika/ica su iz Dalmacije, ostali su iz raznih područja cijele Hrvatske. Obrazuju se u različitim obrazovnim programima, a dio njih nije u sustavu obrazovanja. Korisnici su mladi s problemima u ponašanju, odnosno mladi koje je ponašanje znatno razlikovalo od općeprihvaćenih socijalnih i kulturnih, te zakonom definiranih normi ponašanja, a kojima dovodi u opasnost sebe i/ili dobrobit drugih osoba ili skupina.

Posljedice tog ponašanja su brojne i negativne (napuštanje škole, bježanje od kuće, skitnja, samoozljeđivanje, injenjenje prekršaja i kaznenih djela, eksperimentiranje i konzumiranje sredstava ovisnosti...) i zahtijevaju reakciju specijaliziranih stručnjaka i institucija, u pravilu iz više resora istovremeno (socijalna skrb, odgoj i obrazovanje, pravosuđe, policija, zdravstvo). Potrebe korisnika su vrlo različite, no svima je zajednička velika potreba za pozitivnom afirmacijom, jačanjem samopoštovanja i samopouzdanja, razvijanjem konstruktivnih obrazaca razmišljanja, potreba za prihvaćanjem i uvažavanjem te pronalazak vrstih uporišta za daljnji razvoj. Većina korisnika eksperimentira s ovisnim sredstvima.

Korisnici Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral su u dobi od 11 do 16 godina, dolaze iz ekonomsko i socijalno nepovoljnih uvjeta. Većina korisnika su u redovnom školskom sustavu. Korisnici izražavaju velike poteškoće u samopouzdanju i samopoštovanju te pokazuju socijalnu anksioznost. Postoji potreba za jačanjem asertivnosti, prihvaćanja životnih okolnosti, jačanjem samopoštovanja, odolijevanja vršnjačkom pritisku te poštivanju i prihvaćanju različitosti.

Korisnici Hrvatskog zavoda za socijalni rad su mladi u riziku od socijalne isključenosti, iz izrazito ekonomski i socijalno nepovoljnog okruženja; pod mjerom Zavoda zbog obiteljske problematike. Takvi mladi imaju osobna obilježja ili žive u okolnostima koje predviđaju poletak, nastavak ili eskalaciju problematichnog ponašanja. Postoje mnogi rizici i zaštitni faktori kojima su izloženi, a koji uvelike pridonose formiranju njih kao odgovornih i savjesnih ili pak sklonih kriminalitetu i delikvenciji. Vrlo loš socioekonomski status povezan sa pretjeranim ili nepostojećim autoritetom roditelja ili neke druge osobe, može vrlo negativno utjecati na psihosocijalni razvoj maloljetnika. Kod korisnika postoji potreba za

socijalnom uključenosti, jačanjem samopouzdanja, jačanjem socijalnih vještina te prakticiranjem zdravih stilova života.

Stručnjaci koji rade s mladima zaposleni u ustanovama zdravstvene i socijalne skrbi koji su u svakodnevnom direktnom radu s mladima. Heterogene spolne i dobne strukture, homogene obrazovne strukture.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 203

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i uinka

18. Metoda evaluacije

Evaluacijski upitnici, evaluacijske radionice (usmena evaluacija), polustrukturirani intervju i fokus grupe.

19. Evaluatori

Unutarnji i vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Procesnom evaluacijom pronađena je prisutnost korisnika/ca na radionicama, zadovoljstvo sadržajem radionica i voditeljicama, preporukama za daljnji rad, sastancima s djelatnicima po završetku svake radionice, usmenim povratnim informacijama od djelatnika ustanove.

Dugogodišnje iskustvo rada u provođenju preventivnih programa s korisnicima skupinom pokazalo je da klasifikacija na in evaluacije „papirnati anketni upitnik“ ovu korisnicima skupinu odbija i opterećuje te je u najvećoj mjeri provođena usmena evaluacija koja podrazumijeva planirano vrijeme i strukturirani razgovor s korisnicima u okviru evaluacijskih radionica. Također, specifičnost korisničke skupine je velika fluktuacija korisnika koji su smješteni u ustanovi (Centar za pružanje usluga u zajednici Split) zbog čega je vrlo zahtjevno ostvariti uvjete za kontinuirano i strukturirano evaluacijsko praćenje rada s korisnicima. Evaluacijske radionice s korisnicima obuhvaćaju širok raspon tema u koje su korisnici uključeni. Tako korisnici imaju priliku reći i svičuju li im se teme koje su za njih predviđene na radionicama, na kojim još temama žele raditi, kako preventivne aktivnosti Lige mogu biti bolje, što im se sviđa, a što ne u pristupu radu itd. Također, u okviru evaluacijskih radionica korisnici sudjeluju u odabiru nagradnog izleta kao i osvježanja koje je za korisnike predviđeno u okviru radionica, kao dio rada s korisnicima/ama na raspolaganju novcem i samostalnom donošenju odluka. Također, na evaluacijskim radionicama korisnici/e su odabirali koje slobodne aktivnosti žele pohađati kao dio rada na svrhovitom provođenju slobodnog vremena te upoznavanju sebe i svojih vještina, interesa i talenata. Kako rad s korisnicima temeljimo na stvaranju odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja, tako je i evaluacija provođena na način da korisnici mogu otvoreno komunicirati svoje potrebe, zadovoljstvo i/ili nezadovoljstvo. Voditeljice su potom nalazile načine kako prijedloge korisnika/ca uvažiti i primijeniti u radu kako bih sama evaluacija za korisnike imala stvaran utjecaj i bila prostor u kojem oni mogu aktivno sudjelovati u kreiranju aktivnosti koje se provode s njima i za njih, a ne samo biti pasivni primatelji usluga.

Treningom životnih vještina obuhvaćeno je 28 korisnika/ca (16 M i 12 Ž) iz Centra za pružanje usluga u zajednici Split te 3 korisnice iz Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral (0 M i 3 Ž). Informiranjem i edukacijom o legalnim i psihoaktivnim sredstvima obuhvaćeno je 15 mladih (11 M i 4 Ž) iz Centra za pružanje usluga u zajednici Split te 14 djece i mladih (7 M i 7 Ž) iz Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral. Na filmskim druženjima sudjelovalo ukupno 36 sudionika/ca (22 M i 14 Ž) iz Centra za pružanje usluga u zajednici Split (smještaja i poludnevnog boravka).

Korisnici Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral te korisnici Hrvatskog zavoda za socijalni rad volonterski su

se priklju ili Liginom volonterskom timu - 3 korisnice iz Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral sudjelovale su s Liginim volonterima u humanitarno-prodajnoj akciji Dani volonterskog rada; a 25 korisnika/ica i odgajatelja/ica kaštelanske podružnice Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral „Miljenko i Dobrila“ su uz Ligin volonterski tim sudjelovali u cjelodnevnoj eko akciji ure enja okoliša podružnice. Korisnica Hrvatskog zavoda za socijalni rad se priklju ila Liginom volonterskom timu te sudjelovala kao vršnjakinja edukatorica u provedbi radionica univerzalne prevencije ovisnosti u osnovnim školama.

U slobodnim aktivnostima sudjelovao je ak 71 korisnik (841M i 30Ž) iz Centra za pružanje usluga u zajednici (smještaja i poludnevnog boravka) te 7 korisnika (4M i 3Ž) iz Centra za pružanje usluga u zajednici Maestral. Povratne informacije od strane korisnika/ca na aktivnosti u kojima su sudjelovali su pozitivne i ukazuju na visoki stupanj zadovoljstva ponu enim sadržajima i metodama rada, a u najve ojoj mjeri pristupom koji voditeljice imaju u radu. Korisnici predlažu da se aktivnosti eš e provode i izvan ustanove u zajedni kim druženjima, s obzirom da nemaju esto uvjete i prilike za to. Voditeljice smatraju bliskima, osobama od povjerenja te jasno komuniciraju da cijene njihov angažman i trud te iskrenu namjeru da poboljšaju uvjete života i tretmana u ustanovi.

Djeca i mladi najvažnijim smatraju odnos razvijen s voditeljicama iz Lige za prevenciju ovisnosti, a radionice doživljavaju kao prostor u kojem mogu biti vi eni i saslušani kao pojedinci, na jednoj ljudskoj razini.

Kombinacija radionica treninga životnih vještina i aktivnosti provo enja slobodnog vremena pokazala se kao uspješna u zadovoljavanju razli itih, a jednako važnih potreba djece i mladih. Na radionicama treninga životnih vještina mladi u e o sebi i drugima, povezuju se, zabavljaju i doživljavaju ugodna, pozitivna iskustva i odnose, ali i dolaze do nekih važnih uvida zna ajnim za izbore koje e donositi u svom životu. Aktivnosti provo enja slobodnog vremena u programu su provo ene kroz usku suradnju s djelatnicima ustanove i samim korisnicima ispitivanjem potreba, interesa i sklonosti djece i mladih. Tu programsku aktivnost smatramo od izuzetne vrijednosti s obzirom da djeca i mladi koja su smješteni u ustanovama socijalne skrbi imaju puno slobodnog vremena te su ga esto skloni provoditi na za njih štetne na ine. Tako er, u slobodnim aktivnostima djeca i mladi imali su priliku organizirano, svrhovito i poticajno boraviti izvan ustanove što je tako er važno za njihovu uklju enost u društvo, socijalizaciju i integraciju u društvo, nasuprot izdvojenosti koju doživljavaju smještanjem u ustanovu.

Evaluacija u inka od strane vanjskog, nezavisnog evaluatora je u tijeku.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni prora un programa za jednu godinu provo enja (HRK)

53.180,70 €

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 53.180,70 €

Drugi izvori (HRK):